

Pravda koja ubija nije pravda. Uvereni u suštinsku nehumanost smrtne kazne, 42 zemlje koje su ovde predstavljene protive se njenom pribegavanju bilo gde u svetu, pod bilo kakvim okolnostima. Smrtna kazna ne predstavlja samo neprihvatljiv nasrtaj na ljudsko dostojanstvo, već ona ide ruku pod ruku sa brojnim kršenjima ljudskih prava osuđenih i njihovih porodica. Štaviše, smrtna kazna nema nikakvog pozitivnog uticaja na sprečavanje kriminala odnosno na bezbednost niti, pak, na bilo koji način ispravlja štetu učinjenu žrtvama i njihovim porodicama. Rukovođeni ovim uverenjima, koristimo priliku koju pruža 11. Svetski dan borbe protiv smrtne kazne da ponovo istaknemo svoju neumornu posvećenost pokretu za ukidanje smrtne kazne u Evropi i širom sveta.

Cilj našeg apela nije da držimo lekcije, već da razmenjujemo iskustva, kao i uverenja. Ako nas je istorija borbe za ukidanje smrtne kazne u raznim zemljama bilo čemu naučila, naučila nas je da je to dug i težak put. Smrtna kazna nije ukinuta preko noći. Njeno ukidanje je postalo realnost samo kao rezultat jačanja svesti i stalnih zajedničkih napora. Istrajnost i postepeno preduzimanje koraka doveli su do smanjenja broja izvršenja smrtnih kazni, sužavanja spiska zločina za koje se može izreći smrtna kazna, pravda je postala transparentnija, de facto je uveden moratorijum na izvršenja smrtne kazne i, konačno, smrtna kazna je prestala da postoji. To je upravo proces kroz koji treba da prođu i zemlje u kojima se u ime pravde još uvek izvršava smrtna kazna.

Odlučnost koja je potrebna za ukidanje smrtne kazne mora da potekne od država, kao i pojedinaca, što je i poruka današnjeg zajedničkog apela. Put ka ukidanju smrtne kazne nisu sledila zatvorena društva ili zemlje odsečene od ostatka sveta. Činjenica da, danas, smrtna kazna samo što nije ukinuta u Evropi je zasluga rasprava obaveštenih i kao i dinamične razmene ideja među zemljama i društvima.

Savet Evrope i Evropska konvencija o ljudskim pravima poslužili su kao katalizator za ovaj regionalni trend otklona od smrtne kazne, i omogućili su čak da se on dalje proširi. Stupanje na snagu Protokola 13 (Protokol o ukidanju smrtne kazne u svim okolnostima) uz ovu konvenciju pre deset godina je prvorazredan primer za to. Danas mi predstavljamo 42 od 44 države koje su ratifikovale Protokol 13 i pozivamo sve države članice Saveta Evrope koje to još nisu učinile da nam se pridruže. Snažno pozivamo poslednju zemlju u Evropi u kojoj se smrtna kazna još uvek

primenjuje da se pridruži globalnom moratorijumu na smrtnu kaznu kao prvom koraku ka njenom ukidanju.

Slučaj Evrope ukazuje na suštinsku ulogu regionalnih i multilateralnih organizacija u nastojanjima da se ukine smrtna kazna. Ukidanje smrtne kazne u mnogim državama Amerike, Afrike i Azije primer je univerzalnog karaktera ove borbe. To ukazuje i na potrebu davanja snažnog političkog signala, kao i učešća celokupnog društva u ovim naporima. U tom duhu, treba da iskoristimo momentum 5. Svetskog kongresa za borbu protiv smrtne kazne, koji je održan u junu 2013, u Madridu. Podsećamo danas na ove principe, jer ulazimo u ključnu fazu procesa za ukidanje smrtne kazne širom sveta. Danas samo oko 50 zemalja još uvek dopušta smrtnu kaznu, dok ih je pre dvadeset godina bilo dvostruko više. Kako to pokazuju rezolucije Ujedinjenih nacija, sve veći broj država se zalaže za uvođenje opšteg moratorijuma na smrtnu kaznu. Ovaj pozitivan trend nam dopušta da zamislimo da će sledeće generacije živeti u svetu bez smrtne kazne i podstiče nas u zajedničkim naporima da podržavamo zemlje na putu ka opštem ukidanju smrtne kazne.

Zajednički apel za ukidanje smrtne kazne potpisali su sledeći ministri spoljnih poslova: Ditimir Bušati (Albanija), Žilber Saboja Sunie (Andora), Mihael Špindelger (Austrija), Didije Rejnders (Belgija), Zlatko Lagumdžija (Bosna i Hercegovina), Kristijan Vigenin (Bugarska), Vesna Pusić (Hrvatska), Janis Kasulides (Kipar), Jan Kohout (Češka Republika), Vili Sovndal (Danska), Urma Paet (Estonija), Erki Tuomioja (Finska), Loran Fabijus (Francuska), Nikola Poposki (Makedonija), Guido Vestervele (Nemačka), Evangelos Venizelos (Grčka), Janoš Martonji (Mađarska), Gunar Bragi Sveinson (Island), Ejmon Gilmor (Irska), Ema Bonino (Italija), Edgars Rinkevičs (Letonija), Aurelia Frik (Lihtenštajn), Linas Antanas Linkevičius (Litvanija), Žan Aselborn (Luksemburg), Žorž Velja (Malta), Natalia German (Moldavija), Hose Badia (Monako), Igor Lukšić (Crna Gora), Frans Timermans (Holandija), Espen Bart Eide (Norveška), Rui Mačet (Portugal), Titus Korlaccan (Rumunija), Paskal Valentini (San Marino), Ivan Mrkić (Srbija), Miroslav Lajčak (Slovačka), Karl Erjavec (Slovenija), Hoze Manuel Garsia Margaljo (Španija), Karl Bilt (Švedska), Didije Burkhalter (Švajcarska), Ahmet Davutoglu (Turska), Leonid Kožara (Ukrajina) i Vilijem Hejg (Velika Britanija).